

การแปลคำสรรพนามต่างบริบทในเรื่องสั้นจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

The pronouns translation in different contexts of short stories from English into Thai

กังสดาล ญาณจันทร์^{1*} และ ศีตกาล ศรีฉัตร¹
Kangsadan Yannajan^{1*} and Sritakarn Srichat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์การแปลคำสรรพนามต่างบริบทในเรื่องสั้นจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยมีข้อมูลเป็นเรื่องสั้นแปลตั้งแต่ปี 2545 ถึง 2555 เรื่องละ 10 หน้า จำนวน 40 เรื่อง มีจุดประสงค์เพื่อหาเทคนิคและตัวอย่างการแปลคำสรรพนามต่างบริบทในเรื่องสั้น ผลการวิจัยพบเทคนิคการแปลที่ต่างกัน เช่น การแปลแบบตัดแปลง การแปลแบบวิเคราะห์บริบทและการแปลแบบใช้คำแทนทางวัฒนธรรม ใน 9 บริบท คือ การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทในด้านวัฒนธรรม การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทด้านความสัมพันธ์ การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทที่เป็นทางการ การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทด้านทัศนคติ การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทด้านเพศ การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทชนิดเรื่องสั้น การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทด้านสถานการณ์ การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทด้านทัศนคติ การแปลคำสรรพนามในบริบทต่างสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟังและการแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบททางอารมณ์ นักแปลส่วนใหญ่เลือกใช้เทคนิคดังกล่าวในการแปลคำสรรพนามต่างบริบท มีการอภิปรายผลการวิเคราะห์และมีข้อเสนอแนะสำหรับนักแปลจากผลการวิจัย

คำสำคัญ: การแปลคำสรรพนาม คำสรรพนามต่างบริบท

Abstract

This study analyzed the pronouns translation in different contexts of the short stories from English into Thai. The data consisted of short stories from 2002 to 2012, each story included 10 pages, consequently there were 40 short stories which were translated and published. The main purpose of the research is to find the translation techniques and their examples. The results are the 3 techniques that are modified translation, context-sensitive translation, and cultural substitution in translation in 9 contexts; pronouns in different cultural contexts, pronouns in social relationship contexts, pronouns in formal contexts, pronouns in attitudes of speakers' contexts, pronouns in gender contexts, pronouns in short story contexts, pronouns in situation contexts, pronouns in the status of the speakers and the listeners' contexts, and pronouns in emotional contexts. Most translators always choose these techniques for pronouns translation in different contexts from the short stories. The result on different techniques are discussed and suggested for translators.

Keywords: pronouns translation, pronouns translation in different contexts

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พระนครศรีอยุธยา 13000

¹ Faculty of Liberal arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Pranakorn Sri Ayutthaya 13000

* Corresponding author. E-mail: Kangsadan.y@hotmail.com

บทนำ

การแปลเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งซึ่งถ่ายทอดจากภาษาหนึ่ง (source language) ไปสู่ภาษาหนึ่ง (target language) ในรูปแบบหลายลักษณะอักษร การแปลต้องใช้ทักษะความสามารถ ในการตีความ จับใจความ และทำความเข้าใจจากเนื้อเรื่องที่อ่าน การแปลตรงตัวจากภาษานั้น อาจกำกวม (ambiguous) เข้าใจยาก เมื่อแปลออกมาแล้วทำให้เกิดความสับสน ไม่ชัดเจน ไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายของภาษา ต้นฉบับ (source language) (Newmark, 1992) ดังนั้น ลักษณะของการแปลที่ดี จึงควรมีลักษณะเป็น ภาษารวมชาติ คงความหมายเดิม ทำให้เกิดผลทาง ภาษาต่อผู้อ่าน (Larson, 1998) ทั้งนี้ผู้แปลต้องมีความสามารถทางด้านภาษาทั้งสองภาษาอยู่ในระดับ ที่ดี จึงจะสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของภาษานั้นๆ ได้ (วรรณถ, 2553) การแปลมีหลายชนิดเมื่อนำมาเทียบ ชนิดของคำในภาษาไทย สามารถแบ่งเป็นการแปล คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์คำสันธาน คำบุพบท และคำอุทาน การแปลคำแต่ละชนิด สามารถเทียบคำแต่ละคำได้ เช่น คำว่า “room” เป็นคำนาม แปลว่า “ห้อง” “sleep” เป็นคำกริยา แปลว่า “นอน” เป็นการแปลแบบตรงตัวตามลักษณะ ของสิ่งนั้นเป็นต้นซึ่งแตกต่างจากคำสรรพนามที่ต้อง ใช้องค์ประกอบหลายอย่างในการแปล การแปลคำ สรรพนามเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการแปลให้ได้ ประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นตัวแปรสำคัญในการแปลและ สื่อความหมายการแปลคำสรรพนามจึงเป็นเอกลักษณ์ อย่างหนึ่งของภาษาไทย (ส.ศิริรักษ์, 2545) เนื่องจาก ภาษาไทยใช้คำสรรพนามที่หลากหลาย โดยต้อง คำนึงถึงอายุ สถานภาพ อาชีพ อารมณ์ความรู้สึก

ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษที่มีคำสรรพนามจำนวน ไม่มาก เมื่อเทียบกับภาษาไทย จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษา ถึงการแปลประเภทนี้ ซึ่ง อังคาบ ผลากรกุล (Palakornkul, 1972) ให้นิยามคำว่า “สรรพนาม” คือ คำที่ใช้อ้างถึงผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ซึ่งอาจใช้เรียกบุคคลที่ 1, 2 หรือ 3 ได้ และเนื่องจากคำสรรพนามสามารถใช้ เรียกบุคคลที่ 2 ได้ ดังนั้นสรรพนามจึงเป็นคำเรียกขาน ประเภทหนึ่ง หลักในการแปลคำสรรพนามจำเป็นต้อง อิงกับบริบททุกๆ ครั้ง ทั้งนี้ สมุทร (2540) ให้นิยาม คำว่าบริบท (context) คือ ข้อความหรือใจความที่อยู่ ใกล้ๆ กับข้อความที่กำลังอ่าน ซึ่งอาจจะมาข้างหน้า หรืออยู่ถัดไปก็ได้ เช่นเดียวกับสุนิจ (2543) ให้นิยาม คำว่าบริบท (context) คือ คำหรือข้อความที่อยู่รอบๆ ตัว ที่เราไม่รู้จัก มาจากคำละติน “Contextus” ซึ่งมีความหมายว่า to weave together หรือรวมเข้าด้วยกัน เป็นข้อความ จะเห็นได้ว่าการแปลความหมายของ คำสรรพนาม จึงมีความหลากหลายหากเทียบ ระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทย ยกตัวอย่างเช่น บริบทที่ผู้พูดเป็นเด็กผู้หญิงพูดกับแม่ “I” ใน ภาษาอังกฤษหมายถึง “ฉัน” แต่ในภาษาไทยการแปล ควรแปลว่า “หนู” ซึ่งใช้โดยทั่วไปในสังคมไทย ถ้าผู้แปล ถอดความหมายออกมาเป็นคำว่า “ฉัน” จะเห็นว่า ไม่เกิดอรรถรสในภาษาแปล (target language) เพราะฉะนั้น ผู้แปลต้องเข้าถึงใจความหลัก (main idea) ของบริบทนั้นๆ โดยสังเกตสรรพนามบุรุษที่ 1 สรรพนามบุรุษที่ 2 และสรรพนามบุรุษที่ 3 ทั้งด้าน อารมณ์ ความคิด วัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับ และ วัฒนธรรมของภาษาแปลด้วย (สิริบุปผา, 2549) ดังนั้น การแปลตีความหมายคำสรรพนามของ ภาษาต้นฉบับและภาษาแปล จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

และศึกษาถึงลักษณะ เทคนิค การเลือกใช้คำ เพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในด้านการแปล

วิธีการศึกษา

1. การวิเคราะห์ทางภาษาและสรรพนามของ เทคนิคการแปล

ข้อมูล

เรื่องสั้นที่ใช้ในเป็นข้อมูลได้แก่

- 1) เรื่องสั้นแนวความรัก
- 2) เรื่องสั้นแนวสะท้อนสังคม
- 3) เรื่องสั้นแนวสืบสวน
- 4) เรื่องสั้นแปลจากนักศึกษากทั้ง 3 แนว คือ

ความรัก สะท้อนสังคม สืบสวน

2. การเก็บข้อมูล

1) สุ่มเก็บตัวอย่างจากเรื่องสั้นแต่ละชนิด ชนิดละ 10 เรื่อง จำนวนเรื่องละ 10 หน้า รวมความยาว ประมาณ 400 หน้า

2) รวบรวมและบันทึกคำสรรพนามที่เป็น ภาษาต้นฉบับและภาษาแปลในบริบทด้านวัฒนธรรม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านบริบทที่เป็นทางการ ด้านทัศนคติผู้พูด ด้านบริบทต่างประเทศ ด้านบริบทแต่ละประเภทของเรื่องสั้น ด้านบริบทต่างสถานการณื ด้านต่างสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ด้านบริบทอารมณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) นำข้อมูลการแปลคำสรรพนามมาแบ่ง ประเภทของบริบทเช่น บริบทด้านวัฒนธรรม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านบริบทที่เป็นทางการ ด้านทัศนคติผู้พูด ด้านบริบทต่างประเทศ ด้านบริบทแต่ละประเภทของเรื่องสั้นด้านบริบทต่างสถานการณื ด้านต่างสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ด้านบริบทอารมณ์

2) สสำรวจการแปลคำสรรพนามจากตัวอย่าง และนำมาบันทึกตามบริบทที่ได้พบบริบท ด้านวัฒนธรรม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านบริบทที่เป็นทางการ ด้านทัศนคติผู้พูด ด้านบริบทต่างประเทศ ด้านบริบทแต่ละประเภทของเรื่องสั้น ด้านบริบทต่างสถานการณื ด้านต่างสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ด้านบริบทอารมณ์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์การแปลให้เป็นไปตาม คุณลักษณะที่ผู้วิจัยกำหนดหรือศึกษา ซึ่งตามนิยาม ศัพท์เฉพาะพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) ให้ความหมาย คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนชื่อหรือข้อความที่กล่าวมาแล้ว เพื่อไม่ต้องกล่าวชื่อนามหรือข้อความนั้นซ้ำอีก เช่น ฉัน เขา เรา ท่าน นอกจากนี้ คำว่า "บริบท" หมายถึง คำ ข้อความ หรือสถานการณืแวดล้อม เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของภาษาหรือของถ้อยคำ

3) อธิบายการแปลคำสรรพนามในบริบท ซึ่งการแปลความหมายจากภาษาอังกฤษเป็น ภาษาไทยจะใช้การแปลความหมายจากพจนานุกรม (Cambridge Advanced Learner's dictionary, 2003) พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อการแปลคำ สรรพนามตามบริบทด้านวัฒนธรรม ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านบริบทที่เป็นทางการ ด้านทัศนคติผู้พูด ด้านบริบทต่างประเทศ ด้านบริบทแต่ละประเภทของเรื่องสั้น ด้านบริบทต่างสถานการณื ด้านต่างสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ด้านบริบทอารมณ์

ผลการศึกษา

1. ผลการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บข้อมูลจากงานแปลเรื่องสั้นในช่วง ที่ผ่านมา ได้พบเทคนิคและแนวทางในการแปลคำ

สรรพนามหลักๆ ในบริบทที่ต่างกัน แบ่งเป็น 9 บริบทดังต่อไปนี้

1. การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทในด้านวัฒนธรรม (pronouns in different cultural contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) การใช้คำแทนทางวัฒนธรรม จะถูกเปลี่ยนจากแบบอังกฤษเป็นไทย เช่น I เปลี่ยนเป็น หม่อมฉัน ซึ่งแบบอังกฤษไม่มี จึงต้องใช้คำแทนทางวัฒนธรรมที่มีในภาษาไทยเพื่อระบุฐานะ

2) การแปลไม่ตรงตัว เช่น he แปลเป็น พระองค์ ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกแทนบุคคลหนึ่ง ไม่ได้ใช้คำแปลว่า เขา ตามรูปหรือโครงสร้างภาษา

3) ในภาษาพูดของภาษาต้นฉบับ ใช้การแปลไม่ตรงตัว แบบดัดแปลง เช่น Would it stay his madness? No, laddie. คำว่า laddie เป็นภาษาพูด หมายถึง เด็กผู้ชาย แต่ในที่นี้ ผู้แปลใช้คำ แปลว่า หมูน้อย ซึ่งเป็นคำที่ต่างกัน ผู้แปลควรศึกษา วัฒนธรรมภาษาต้นฉบับก่อน แล้วจึงหาคำแปลที่ใช้แทนกันได้

2. การแปลคำสรรพนามต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (pronouns in social relationship contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) การแปลสรรพนามบุรุษที่ 2 อาจแปลเป็น สรรพนามบุรุษที่ 3 เช่น he said แปลว่า มันถาม ไม่แปลว่า เขาถาม เพื่อแสดงให้เห็นว่า he ในที่นี้มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ ห่างเหิน

2) การแปลความสัมพันธ์ทางสังคม เมื่อก้าวถึงครั้งที่สอง มีการใช้คำแปลที่ระบุสถานะ ผู้พูดไปเลย เช่น I want to get down. I ใช้คำแปลแทนด้วยคำว่า พ่อ ไม่ใช่คำว่า ฉัน แปลเป็น พ่อจะลง

3) การแปลสถานะ จะถูกเปลี่ยนไปตามอายุของบุรุษที่ 1 เช่น I can't. ใช้คำแปลว่า หนู เพื่อพูดกับแม่ซึ่งมีอายุแก่กว่า สถานะทางสังคมสูงกว่า

3. การแปลคำสรรพนามในบริบทที่เป็นทางการ (pronouns in formal contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) เมื่อสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 อยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ การแปล you ใช้คำแปลว่าคุณซึ่งใช้โดยทั่วไปในสถานการณ์ที่เป็นทางการ

2) สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่แสดงความเป็นทางการ เช่น คำว่า ฝ่าบาท ภาษาต้นฉบับใช้คำว่า you ผู้แปลจะแปลคำอื่นไม่เหมาะสมและต้องเข้าใจในบริบทว่าจะใช้เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ มีศักดิ์ต่ำกว่า

3) ใช้การแปลแบบไม่ตรงตัว คำหนึ่งถึงสถานการณ์ในขณะนั้น เช่น การแปล us ในบริบท let us have a look at it ในสถานการณ์ซื้อขายที่เป็นทางการ มีช่องว่างระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ไม่แปลว่า พวกเรา แต่แปลว่า ฉัน

4) ใช้การละคำแปลสรรพนาม เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ เช่น คำว่า It แปลว่า นี่ละ แทนคำว่า มัน เนื่องจากสถานการณ์จะเป็นตัวเน้นว่า คำว่า มัน ไม่ควรนำมาใช้เพราะไม่สุภาพ

4. การแปลคำสรรพนามตามบริบทของทัศนคติผู้พูด (pronouns in attitudes of speakers' contexts)

ผลการวิเคราะห์

1) สรรพนาม เมื่อผู้พูด หรือ สรรพนามบุรุษที่ 1 มีทัศนคติแตกต่างกันการแปลคำสรรพนามนั้นก็เปลี่ยนแปลงตามด้วย เช่น "Pretty girl, will you pick some of my apple?" you จะแปลเป็น เธอ ไม่ใช่ คุณ เนื่องจากผู้พูดมีทัศนคติด้านดีเป็นว่าเป็นผู้หญิงสวยสังเกตจากคำว่า pretty girl

2) การแปลแบบละคำ เช่น คำว่า Dear me แปลว่า พระเจ้า ไม่ได้แปลว่า ถึงฉัน หรือ ที่รักฉัน เพื่อสื่อให้เห็นว่า สิ่งนั้นยิ่งใหญ่ประดุจเทพเจ้า สังเกตได้จากคำว่า what pretty dancing shoes เป็นการอุทานแสดงความชื่นชม ทัศนคติที่ดี และไม่ใช่ประโยคคำถาม

3) การแปลสรรพนามบุรุษที่ 3 บางครั้งไม่แปลตรงตัวเสมอไป จะเปลี่ยนแปลงตามความเห็นของผู้พูด เช่น he แปลว่า แก แสดงว่า ผู้พูด เห็นว่าคนที่พูดถึงอายุมากและแก่แล้ว

5. การแปลคำสรรพนามในบริบทต่างเพศ (pronouns in gender contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) การใช้สรรพนามจะถูกเปลี่ยนไปตามเพศ เช่น you ใช้คำแปลว่า เธอ ไม่ใช่คำแปลว่า คุณ ซึ่งไม่สามารถบ่งบอกเพศได้ ถ้าใช้ เธอ จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าเป็นเพศหญิงเช่นเดียวกันกับ you แปลว่า นาย เพื่อบ่งชี้ว่าเป็นเพศชาย

2) เลือกใช้การแปลสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่สื่อถึงผู้ชายหลายคน เช่น "Then the emperor walked

by and saw them." คำว่า them หมายถึง พวกเขา ไม่ใช่ พวกเขา หรือ พวกมัน พวกเขา และพวกเขาจะใช้กับคน ส่วนพวกมันมักจะใช้กับสัตว์และสิ่งของ

3) ใช้คำแปลสรรพนามบุรุษที่ 2 แบบดัดแปลงไม่ตรงตัวเสมอไป เช่น She was designed. คำว่า she ไม่ได้แปลว่า เธอ แต่แปลว่า มัน เนื่องจากรูปประโยคตามโครงสร้างแสดงถึง เพศของสิ่งของที่ถูกออกแบบขึ้นมา

6. การแปลคำสรรพนามในแต่ละประเภทของเรื่องสั้น (pronouns in types of short story contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) แปลคำสรรพนามในเรื่องสั้นแนวความรัก คำว่า I อาจแปลเป็นคำว่า พี่ ที่แสดงให้เห็นความรักจากคนรักที่อายุมากกว่าให้กับคนรักที่อายุน้อยกว่า โดยสังเกตคำว่า ที่รัก ขึ้นก่อน

2) แปลสรรพนามในเรื่องสั้นแนววรรณคดี จะใช้คำสรรพนามโดยเฉพาะ เช่น คำว่า I ไม่แปลว่า ฉัน แต่แปลว่า ข้า แทนสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่สะท้อนถึงวรรณคดีในอดีต

3) เมื่อแปลเรื่องสั้นแนวผจญภัย การแปลคำว่า she บางครั้งไม่ได้แปลว่า เธอ หรือ หล่อน เสมอไป แต่จะแปลว่า นาง เนื่องจากเป็นภาษาในเรื่องสั้นซึ่งในเรื่องจริงไม่มีใครใช้คำว่า นาง แทนผู้หญิง

7. การแปลคำสรรพนามในบริบทต่างสถานการณ์ (pronouns in situation contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) สรรพนามบุรุษที่ 1 เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เหนือกว่าผู้อื่น การแปลอาจไม่ตรงตัว เช่น me แปลเป็น เรา ไม่แปลว่า ฉันเนื่องจากคำว่า เรา แสดงให้

เห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องใช้ให้สัมพันธ์กับคำว่า เคารพต่อ

2) เลือกใช้คำแปลจาก I เป็น กู เนื่องจากตก อยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ดี และคำบริบทที่สังเกต ได้อย่างชัดเจน คือ พญายม

3) บางครั้งการแปลคำว่า you ไม่ได้แปล ตรงตัว แต่แปลโดยใช้คำที่สื่อถึงรูปลักษณะโดย โดยแปลว่า เจ้าเด็กจรจัด จะเห็นได้ว่าอยู่ใน สถานการณ์ที่ผู้พูดสื่อว่ารำคาญ ไม่ชอบ

8. การแปลคำสรรพนามในบริบทต่าง สถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง (pronouns in the status of the speakers and the listeners' contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) เมื่อผู้พูดและผู้ฟังมีสถานะต่างกัน จึงแปล คำว่า you โดยใช้คำว่า แก เพื่อสื่อให้เห็นว่า ผู้พูด เห็นถือว่า สามารถว่ากล่าวตักเตือนได้

2) เลือกใช้คำที่ทำให้เกียรติผู้ที่มีสถานะสูงกว่า เช่น คำว่า you แปลว่า ท่าน ไม่ใช่คำอื่น เช่น คำว่า คุณ ที่แสดงให้เห็นว่า มีสถานะเท่าเทียมกัน

3) คำว่า I'm แปลว่า เรา ในประโยคตัวอย่าง สื่อถึงความมีอำนาจเล็กน้อย ผู้แปลจึงเลือกใช้คำที่ สื่อไปในทิศทางนั้น สังเกตได้จากคำถามที่ตามมาคือ เจ้าชาย ซึ่งมีอำนาจและยศศักดิ์แน่นอน

9. การแปลคำสรรพนามในบริบททาง อารมณ์ (pronouns in emotional contexts)

ผลการวิเคราะห์:

1) เมื่อผู้พูดอารมณ์ไม่ดี การแปลต้องใช้สรรพนามที่สื่อว่า ไม่ดีเช่นกัน เช่น you ใช้แทนว่า พวกมึง พจน์ก็แตกต่างกันด้วย แสดงถึงหลายพจน์ หลายคน ดังนั้น ไม่สามารถแปลได้ว่า พวกคุณ

2) เมื่อบริบททางอารมณ์ของผู้พูด แสดงออก อย่างชัดเจนว่าไม่ดี การแปลต้องมีอารมณ์ร่วมด้วย เช่นคำว่า I แปลว่า กู เพื่อสื่อว่าอารมณ์ไม่ดีเช่น his แปลว่า ของไอ้แก ไม่แปลว่า ผม หรือ ของเขา แน่นนอน เนื่องจาก สังเกตได้จากคำว่า killed และเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!)

3) ผู้แปลเลือกที่จะละการแปลบางคำ เช่น my love แปลว่า ที่รัก ไม่ได้แปลว่า ที่รักของฉัน ใน บางครั้งจะเห็นว่าผู้แปลละการแสดงความเป็น เจ้าของไป ทำให้ไม่เกิดคำที่ซ้ำกันในรูปประโยค เนื่องจากคำว่า ที่รัก สื่ออยู่แล้วว่า ผู้เรียกแสดงความเป็น เจ้าของต่อผู้ถูกเรียก

4) การแปลในบางครั้งใช้เทคนิคการละ และ ไม่แปลตรงตัว เช่น คำว่า is this ผู้แปลเลือกใช้ ความหมายที่ว่า นี่มัน โดยเพิ่มคำว่า มัน เข้ามา เนื่องจากเป็นการอุทานและอยู่ในสถานการณ์ที่อิงกับ บริบททางอารมณ์ที่ตื่นเต้น

อภิปรายผล

1. การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทในด้าน วัฒนธรรม

การใช้คำแทนทางวัฒนธรรม (cultural substitution translation) มีบทบาทสำคัญต่อการ แปลคำสรรพนาม เนื่องจากคำสรรพนามใน ภาษาต้นฉบับและภาษาแปล มีวัฒนธรรมการใช้ แตกต่างกัน (พัชรี, 2555) โดยผู้แปลต้องนำเทคนิค การใช้คำแทนมาใช้ประกอบกับการสังเกตจากบริบท อื่นด้วย เช่น การใช้แปลคำต่างวัฒนธรรมของ ภาษาต้นฉบับไม่มี พระ ในทางศาสนาคริสต์ ซึ่งใน ภาษาแปลวัฒนธรรมการใช้ชีวิต คนส่วนใหญ่จะนับ ถือศาสนาพุทธ ดังนั้นการแปลบุคคลที่นำเชื้อถือ

คำว่า I น่าจะแปลว่า อาตมา เพื่อแสดงถึงเป็นบุคคลที่สำคัญเป็นที่ยึดเหนี่ยวของประชาชนโดยทั่วไป และมีคำที่ใช้เรียก you ว่า โยม ซึ่งในภาษาต้นฉบับไม่มีการใช้คำเฉพาะเหล่านี้ รวมถึงคำราชาศัพท์อื่นๆ ด้วย เช่น you ใช้ความหมายว่า ฝ่าบาท ไม่ใช่ ท่าน

2. การแปลคำสรรพนามที่ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

การแปลคำสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ผู้แปลมีความจำเป็นอย่างมากในการสังเกตคำบริบท โดยใช้บริบทในเชิงความสัมพันธ์ทางสังคม นำมาประกอบกันในการแปลคำสรรพนาม (พัชรี, 2549) โดยอาจใช้คำแปลที่ผู้แปลวิเคราะห์จากบริบทนั้นออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ในครอบครัว ป้า น้ำ อา ลุง ปู่ ย่า ตา ยาย หลาน หลาน ความสัมพันธ์ในที่ทำงาน หัวหน้า หรือ เรียกแทนอาชีพ หมอ อาจารย์ ยศตำแหน่ง ร้อยตำรวจ ว่าความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน เอ็ง แก กู มึง ซึ่งมักจะมียุทธศาสตร์คำสรรพนามที่ใช้เป็นประจำในแต่ละความสัมพันธ์ ซึ่งก็จะเป็นเรื่องง่ายขึ้นที่ผู้แปลนำบริบทเหล่านี้มาใช้วิเคราะห์ความหมาย นอกจากนี้ในงานวิจัย การวิเคราะห์การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากหนังสือเรื่อง แอตแลนติก มหาสมุทรข้ามกาลเวลา (หนึ่งฤทัย, 2556) เสนอตัวอย่าง การแปลคำสรรพนาม ซึ่งผู้แปลอาจแปลคำสรรพนามให้เหมาะสมตามสถานการณ์หรือบริบท รวมถึงวัฒนธรรมทางสังคม “He continued his work for most of his years as ruler”. คำแปล “พระองค์ทรงงานต่อตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้ปกครอง” คำอธิบาย สรรพนามบุรุษที่ 3 “he” ถูกแปลเป็น “พระองค์” ใช้กับกษัตริย์ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างชัดเจน

3. การแปลคำสรรพนามในบริบทที่เป็นทางการ

บริบทที่แสดงถึงความเป็นแบบแผน เป็นทางการ คือ กลุ่มคำที่บ่งชี้ว่าคุณคนเหล่านั้นอยู่ในสถานะสถานการณ์ที่มีช่องว่างระหว่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์ที่แนบชิด ซึ่งการแปลคำสรรพนามในบริบทเหล่านี้ต้องใช้วิธีที่ผู้แปลอ่านอย่างน้อยครั้งหน้ากระดาษก่อนจะพบคำสรรพนามเหล่านั้น และอ่านต่อไปอีก ครั้งหน้ากระดาษของคำสรรพนามนั้น เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทิศทางของบริบทว่าเป็นทางการหรือไม่ แล้วจึงเลือกใช้คำที่แสดงถึงความเป็นทางการ

4. การแปลคำสรรพนามตามบริบทของทัศนคติผู้พูด

ในบริบททัศนคติผู้พูด หรือ สรรพนามบุรุษที่ 1 การแปลคำสรรพนามนั้นจะสัมพันธ์กับทัศนคติที่สรรพนามบุรุษที่ 1 มีต่อสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ทั้งนี้ ถ้าทัศนคติในแง่ดีการเลือกใช้คำสรรพนามก็จะต่างกับทัศนคติที่ไม่ดี ดังนั้น ผู้แปลจึงจำเป็นต้องอ่านและทำความเข้าใจในภาพรวมของผู้พูด เช่น คำว่า she ผู้แปลอาจแปลว่า เธอ แต่ผู้แปล เลือกใช้คำแปลว่า นางฟ้า ที่แสดงว่าผู้พูดมีทัศนคติในแง่บวกต่อสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่าใจดี หรือสวยงาม เพื่อให้เกิดอารมณ์สละสลวยในการอ่าน

5. การแปลคำสรรพนามในบริบทต่างเพศ

สรรพนามในการใช้แทนเพศหญิง เพศชาย แตกต่างกัน ผู้แปลต้องสังเกตคำใกล้เคียงด้วยว่า สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือ ผู้พูดเพศอะไร สรรพนามบุรุษที่ 2 หรือผู้ฟังเพศอะไร อีกทั้งสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่หมายถึง เพศอะไร มีความแตกต่างกันในเรื่องของการใช้คำเรียกแทนตัวเองและผู้อื่น เช่น คำว่า them

อาจเป็นไปได้ทั้งเพศชายหลายคน คือ พวกเขา เพศหญิงหลายคน คือ พวกเขา รวมทั้งสิ่งของหลายอย่าง หรือสัตว์หลายตัว คือ พวกมันได้อีกด้วย คำว่าพวกมันจะหมายถึงสัตว์และสิ่งของโดยเฉพาะ ไม่นิยมใช้กับคนทั้งนี้ การแปลคำสรรพนามจึงต้องวิเคราะห์เพศ ทั้งผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึงไปในขณะเดียวกันด้วย

6. การแปลคำสรรพนามในแต่ละประเภทของเรื่องสั้น

เรื่องสั้นแนวสอบสวน แนวโรแมนติกและแนวผจญภัยมีการใช้คำสรรพนามที่ต่างกัน เห็นได้จากคำแปลสรรพนามที่มีลักษณะเฉพาะ กระตุ้นอารมณ์ผู้อ่านต่างกันออกไป เช่น คำสรรพนามในบริบทเรื่องสั้นแนวสืบสวน อาจใช้สรรพนาม I ว่า ฉัน แนวโรแมนติก อาจใช้คำสรรพนามว่า พี่ ที่หมายถึงคนที่อายุมากกว่าและมีความรู้สึกที่ติดมากต่อผู้ฟัง หรือ แนวผจญภัยอาจใช้คำว่า เรา

7. การแปลคำสรรพนามในบริบทต่างสถานการณ์

เมื่อสรรพนามอยู่ในบริบทสถานการณ์ที่ต่างกัน การแปลต้องต่างกันด้วย เช่น เมื่ออยู่ในสถานการณ์คับขัน การแปลอาจกระชับมากขึ้น จากประโยค Please help my son. คำแปล คือ ช่วยลูกชายฉันด้วย หรือ ช่วยลูกฉันด้วย จะไม่แปลว่าช่วยลูกชายของฉันด้วย ตามโครงสร้างของภาษา ซึ่งจะยึดเยื้อไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เร่งรีบดังกล่าว แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์กับคนรัก การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 จะเปลี่ยนไป เช่น I cannot live without you. นี้เองไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้เมื่อขาดพี่ เป็นการใช้สรรพนามที่สื่อถึงความรัก ความเคารพดังกล่าว

ระหว่างหนุ่มสาว อาจไม่ใช่ความรักระหว่างพี่น้อง เป็นการแปลแบบดัดแปลง

8. การแปลคำสรรพนามในบริบทต่างสถานะระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

เมื่อผู้พูดมีสถานะที่ต่ำกว่าผู้ฟัง การใช้สรรพนามจะแบ่งแยกอย่างชัดเจน Sam said, "Skull, how did you come here?" "ท่านกะโหลก ท่านมาที่นี่ได้อย่างไร?" นอกจากนี้ เมื่อผู้พูดมีฐานะสูงกว่าผู้ฟัง อาจแปลว่า "เจ้ากะโหลก เจ้ามาที่นี่ได้อย่างไร?" เมื่อผู้พูดและผู้ฟังมีสถานะเท่าเทียมกัน อาจแปลได้ว่า คุณกะโหลก คุณเข้ามาที่นี่ได้อย่างไร โดยจะต้องอิงถึงบริบทประเภทของเรื่องสั้นด้วย

9. การแปลคำสรรพนามในบริบทอารมณ์

การแปลคำสรรพนามในบริบทของอารมณ์นั้น ผู้แปลควรอ่านและวิเคราะห์อารมณ์ของผู้พูด ว่าไปในทิศทางไหน โดยคำสรรพนามจะเปลี่ยนตามอารมณ์นั้นๆ เมื่ออารมณ์โมโห เช่น I don't like you. อาจแปลเป็นกูไม่ชอบมึง! ซึ่งผู้แปลไม่สามารถแปลสรรพนามที่สื่อถึงอารมณ์ที่ขัดแย้งกันได้ระหว่าง สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เช่น กูไม่ชอบท่าน หรือ เราไม่ชอบมึง ดังนั้นจึงควรแปลไปในทิศทางเดียวกันทั้งคู่

สรุป

1. ผู้แปลใช้เทคนิคการแปลแบบดัดแปลง (modified literal) ในการแปล คือ มีการเปลี่ยนโครงสร้างทางไวยากรณ์และการใช้คำบ้าง เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมชาติของภาษา ซึ่งนักทฤษฎีทางการแปลเห็นว่า การแปลแบบนี้เป็นทางสายกลาง ต่างจากการใช้เทคนิคการแปลแบบตรงตัว (literal

translation) และการแปลแบบเอาความ (free translation) ที่นักแปลส่วนใหญ่มักจะผสมผสานสองทฤษฎีนี้เข้าด้วยกันในการแปล ไม่ใช่ข้ออย่างเดียว เพื่อให้ได้ความหมายตามบริบทของภาษาแปล เนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม ความเป็นทางการ ทัศนคติ เพศ ประเภทของเรื่องสั้น สถานการณ์ สถานะและอารมณ์ต่างๆ ผู้แปลเลือกที่จะไม่แปลแบบตรงตัวหรือแบบเอาความเนื่องจากถ้าแปลแบบตรงตัวและเอาความ ความหมายจะเปลี่ยนไปไม่ได้หรือรกรกในการรับสาร อีกทั้งอาจทำให้การสื่อสารไม่บรรลุผล เห็นได้อย่างชัดเจน จากตัวอย่าง คำว่า she ในบริบทประโยค The witch queen? I thought she was just a legend. ถ้าแปลตรงตัว แปลว่า เธอ หรือ หล่อนถ้าแปลแบบเอาความอาจแปลว่า แม่มดผู้หญิง แต่ถ้าแปลแบบดัดแปลงอาจแปลว่า นาง ซึ่งสอดคล้องกับบริบทก่อนหน้าที่มีคำเรียกว่า แม่มด ในประเภทของเรื่องสั้นมักจะเรียกแม่มดว่า นาง ที่สื่อถึงความชั่วร้ายไม่ดี โดยไม่เรียกว่า เธอ หรือ หล่อนในภาษาแปล การแปลที่ดีต้องถูกต้อง ชัดเจนและเป็นธรรมชาติ โดยผู้แปลอาจนำคำในบริบทในประโยคนั้นๆ มาประกอบการแปลด้วย

2. มีการใช้เทคนิคการแปลแบบการใช้คำทดแทนทางวัฒนธรรม (cultural substitution in translation) เนื่องจากลักษณะการแปลที่ดีต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปลด้วยความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม อาจก่อให้เกิดการสื่อสารผิดได้ ผู้แปลจึงต้องหาคำแทนที่มีความหมายเท่ากันมาประกอบการแปล ยกตัวอย่าง เช่น คำว่า you แปลว่า ฝ่าพระบาทซึ่งในภาษาต้นฉบับ ไม่มีการ

ใช้คำราชาศัพท์เหมือนภาษาแปล จึงต้องใช้คำแทนคือ คำว่า ฝ่าพระบาท ไม่ใช่คำว่า คุณ หรือ ท่านซึ่งอาจสื่อได้ว่ามีสถานะเท่ากัน นอกจากนี้ ผู้แปลต้องคำนึงถึงบริบท สถานะของคำสรรพนามนั้นด้วยว่าหมายถึงใคร จึงหมายความว่าจะใช้คำแปลทางวัฒนธรรมอย่างเดียวไม่ได้ ต้องสังเกตจากบริบทที่บ่งชี้ว่า you อ้างอิงถึง บุคคลในตระกูลกษัตริย์ เนื่องจากคำนี้ใช้แทนบุคคลที่มีฐานันดรในราชวงศ์เท่านั้น ภาษาแปล เรียกว่า คำราชาศัพท์ ผู้แปลจึงต้องใช้เทคนิคการใช้คำทดแทนทางวัฒนธรรม โดยสังเกตจากบริบทประกอบกันในการแปลคำสรรพนาม

3. ใช้เทคนิคการแปลแบบการวิเคราะห์บริบท (context-sensitive translation) บริบท คือ คำหรือข้อความแวดล้อมที่ช่วยในการเข้าใจความหมายของคำบางคำได้มากขึ้น (Le Nagard and Koehn, 2010) การแปลแบบวิเคราะห์จากบริบท จะสังเกตจากคำใกล้เคียง เพื่อหาข้อมูล เช่น คำสรรพนามบุรุษที่ 1 “I” หมายถึง ฉัน หนู กู ผม กระผม ข้า อาตมา หรือ ข้าพเจ้าการแปลแบบนี้จะได้ประสิทธิภาพในการแปลมากกว่าโปรแกรมในระบบคอมพิวเตอร์ เช่น google translate เนื่องจากเป็นการใช้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญของผู้แปลในการแปลที่สามารถปรับได้ สังเกตโดยทั่วไปได้จากคำว่า book (N.) แปลว่า หนังสือ book (V.) แปลว่า จอง ผู้แปลจะทราบว่าควรแปลเป็นคำไหน อาจสังเกตได้จากบริบท ซึ่งอาจมีคำว่า read ที่แปลว่า อ่าน คู่กับคำว่า book (N.) หนังสือ หรืออีกนัยหนึ่ง คำว่า bank (N.) แปลว่า ธนาคาร อาจสังเกตบริบทคำข้างเคียงคือ คำว่า deposit (V.) ที่แปลว่า ฝากเงิน withdraw

(V.) ที่แปลว่า ถอนเงิน เป็นต้น นอกจากนี้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 (I) ผู้แปลอาจวิเคราะห์จากบริบท เช่น

I แปลว่า หนู ในกรณีที่มีคำว่า แม่ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 และในบริบทความสัมพันธ์ทางสังคมมีความสัมพันธ์แบบแม่ลูกกัน

I แปลว่า กู ในกรณีอยู่ในบริบทอารมณ์ที่ไม่ดีและบริบทตามสถานการณ์ที่ไม่ดี

I แปลว่า ผม ในกรณีอยู่ในบริบททางการและความสัมพันธ์ทางสังคม

I แปลว่า ข้า ในกรณีอยู่ในบริบทเรื่องสั้น

I แปลว่า อาตมา ในกรณีอยู่ในบริบทผู้พูดเป็นพระและใช้คำแทนทางวัฒนธรรม ประกอบการแปลด้วยตัวอย่างวรรณกรรมแปลที่ใช้ในงานวิจัย

Poe, E.A. 2020. The tell-tale heart. Translated by Kittiwat Simtrakarn. Freeform Press, Bangkok.

Poe, E.A. 2020. The black cat. Translated by Kittiwat Simtrakarn. Freeform Press, Bangkok.

Anderson, H.C. 2548. Little match girl. Translated by Amporn Mingmeungthai. Nation Global Edutainment Press, Bangkok.

Anderson, H.C. 2548. Swineherd. Translated by Amporn Mingmeungthai. Nation Global Edutainment Press, Bangkok.

Anderson, H.C. 2545. The red shoes. Translated by Pakawadee Auttamote. Books Publishing International Press, Bangkok.

O. Henry. 2550. O. Henry's Short stories. Translated by Jarunee Reungbenjapol. SE-Education Press, Bangkok.

Wilde, O. 2558. The happy prince. Translated by Sanae Sungasuk. Tualek Press, Bangkok.

เอกสารอ้างอิง

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. 2549. การแปลอังกฤษเป็นไทย: ทฤษฎีและเทคนิค. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. 2555. การแปลสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วรรณภา วิมลเฉลา. 2553. คู่มือสอนแปล. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สิริบุปผา อูทธารธาดา. 2549. การแปลภาษาอังกฤษเชิงปฏิบัติ. บัญชาชน, กรุงเทพฯ.

ส. ศิวรักษ์. 2545. ศิลปะแห่งการแปล. มูลนิธิเด็ก, กรุงเทพฯ.

สุนิจ สุตันตวิบูลย์. 2543. อ่านอังกฤษให้สัมฤทธิ์ผล. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สมุทรา เขินเขาวนิช. 2540. เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. พิมพ์ครั้งที่ 9. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. 2554. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: <http://www.royin.go.th/dictionary/> (21 ตุลาคม 2559).

หนึ่งฤทัย ลาที. 2556. การวิเคราะห์การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากหนังสือเรื่อง แอดแลนติกมหาสมุทรข้ามกาลเวลา. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- Cambridge University Press. 2003. Cambridge advanced learner's dictionary. 2nd ed. Cambridge University Press, Cambridge.
- Larson, M. 1998. Meaning-based translation: A guide to cross-language equivalence. University Press of America, Oxford.
- Le Nagard, R. and P. Koehn. 2010. Aiding pronoun translation with co-reference resolution. pp. 252-261. *In*: Proceedings of the Joint Fifth Workshop on Statistical Machine Translation and Metrics MATR, 15-16 July 2010. Uppsala, Sweden.
- Newmark, P. 1992. Approaches to translation. Cambridge University Press, Cambridge.
- Palakornkul, A. 1972. A socio-linguistic study of pronominal strategy in spoken Bangkok Thai. Ph.D. Dissertation. University of Texas, Austin.